

Wiadomości krajowe.

Uw i a d o m i e n i a

C. K. Rządu krajowego.

Przy C. K. Sądzie Szlacheckim w Lwowie, uwolnione zostało przez śmierć Wolfganga Schiessel miejsce Sekretarza z roczną pensją 1000 ZR. M. K. i prawem posunięcia się do wyższej 1100 ZR. M. K. Życzący sobie to miejsce otrzymać podać mają prosby należnie dowodami wsparte bezpośrednio, lub jeżeli już przy takiej innej Władzy umieszczeni są przez swoje Prezydya do rzeczonoego Lwowskiego Sądu Szlacheckiego w ciągu 4 tygodni od dnia niniejszego obwieszczenia rachowanych.

Przy C. K. Sądzie Szlacheckim we Lwowie, jest do obsadzenia nowo systemizowane miejsce Adjunkta Expeidytury z roczną pensją 700 ZR. M. K. Ubiegający się o ten Urząd podać mają prosby należycie dowodami wsparte bezpośrednio, lub jeżeli już publiczną służbę sprawują, przez swoje Prezydya do rzeczonoego Sądu Szlacheckiego w ciągu 4 tygodni od dnia niniejszego obwieszczenia.

Najiaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 22. Czerwca r. b. raczył stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820, nadadź uprzywileiowanemi już co do wynalazku nowęj machiny drwa rozdrobniającej i nowego dwukołowego wozu towarzystwu Phoros zwanemu, które mieszkający w Wiedniu przy ulicy Wollzeile pod Nrm. 779 C. K. Agent nadworny Ignacy Kawaler de Schoenfeld zastępuje, pięcioletny przywilej na wynalazek nowego zamkniętego wozu o czterech kołach do przewożenia drow i innych towarów, który wynalazek co do istoty na tém zasadza się: 1) że drwa podrobione albo też cale polana sągowe, lub inne towary w wozie iednym zamknięte być mogą; 2) że osobliwie przy drowach drobnych żadnego nadzoru nie potrzeba; 3) że drwa lub towary od słyoty i deszczu zachowane są; 4) że mimo tego na ten wóz bardzo wygodnie i łatwo nakładać i z niego zrzucać można; nakoniec 5) że osobliwie przy zrzuceniu drow drobnych nawet w najwyższych ulicach

żadna przeszkoda ani dla przechodzących ani dla przejeżdżających nie zachodzi.

Najiaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 22. Czerwca r. b. i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył uprzywileiowanemu na wynalazek nowęj machiny drwa rozdrobniającej towarzystwu Phorus zwanemu, które mieszkający w Wiedniu przy ulicy Wollzeile pod Nrm. 779 C. K. Agent nadworny Ignacy Kawaler de Schönfeld zastępuje, pięcioletny przywilej na wynalazek nowęj piły okolistęj czyli cyrkularnęj, który co do istoty na tém zasadza się: 1) że te złożone piły zastępują miejsce całych pił okolistych każdej wielkości, iaką dotąd uskuteczniła, albo zamysłona była. 2) że takowe także tańsze są, gdyż szyby onych nieziniennemi zostają, i dosyć na odmianieniu tylko blachy. 3) że te piły od wielkości blachy nie zawisły, i tak wielkimi zrobione być mogą, iak tylko potrzeba wymaga, i że iednak piły te w równi idą. 4) że w przypadku uszkodzenia iednęj lub drugięj blachy piłowej, takowa prędko i łatwo odmienioną być może; nakoniec 5) że nawet używane blachi piłowe nadal użyte być mogą.

Z Tyrolu. — O dalszey podróży Arcy-Xiążęcia Następcy Tronu Ferdynanda donoszą co następuje z Innsbruku pod d. 18. Sierpnia: Cesarzewic Jmć przyjechał tu d. 13. wieczorem. W Kranewiten o milę z tąd przymmował Arcy-Xiążę wydział oyczystego muzeum, które zaszczycone jest Jego dostojnym imieniem. Stanąwszy w Innsbruku wysiadł z zamku, a wieczorem był w paradnie oświetconym teatrze, na którym dawano operę Włoską. Po teatrze było oświetcone miasto. D. 14. z rana przymmował Arcy-Xiążę uszanowanie władz wszystkich, potem zwiedzał gmachy publiczne. Na pamiątkę pożądanej bytności Arcy-Xiążęcia Następcy Tronu w Innsbruku odbywało się w tém mieście wielkie strzelanie do celu, które Cesarzewic Jmć sam rozpoczął. Wieczorem towarzystwo kasynowe dawało świetny bal dla Arcy-Xiążęcia. — Dnia 15. z rana wyjechał Arcy Xiążę na przejazdkę i zwiedzał

dolinę Stn bay, tak sławną wybornem położeniem jak fabrykami żelaza i stali. Po południu opatrywał Cesarzewic Jmć kościół St. Krzyża, piękne posągi lane z kruszcui dzieło mistrzowskie sztuki, nagrobek Maxymiliana I. robiony dłotem Collina. Potém odwiedził Arcy-Xiążę zamek Ambras sławny w dziejach Austriackich, wieczorem grano Mu serenade. — D. 16. opatrywał Arcy-Xiążę Następcę Tronu liceum, gmachy gymnazyjalne i bibliotekę i był osobiście u mineralogisty Aignera. Wieczorem był bal u Gubernatora. D. 17. był Cesarzewic na Mszy w kościele u St. Krzyża, a popołudniu na górze Isel, z kąd przypatrywał się popisom wojskowym pułka strzelców Cesarza. Dzisiaj rano o godzinie 6 wyjechał Arcy-Xiążę do Niższego Inathalu.

Kurs Wiedeński z dnia 30go Sierpnia: Obligacyio długi Stanu 6 procentowe w M. K. 81 1/4 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZB. M.K. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZB. M. K. 102 7/8. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M.K. — Kurs na Augsburg za 100 Kur. 98 1/8 Br. Uso. — Moneta konwencyjna za 100, 249 7/8. — Akcyio bankowe, jedna po 92 1/2 ZB. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Doniesienie Marszałka Oudinot do Ministra Woyny:

Madryt dnia 13. Sierpnia 1823.

Mości Marszałku! Jenerał Porucznik Hrabia Bourke doniósł mi, że działa odebrane w Ferrolu leżą na bateriach, a na dzień 6go już można będzie rozpocząć niemi strzelanie do Korunny. Zamiarom Jenerał Bourke jest przed rozpoczęciem bombardowania raz jeszcze wzywać twierdzę, ażeby się poddała, lecz bombardowanie nastąpi natychmiast po powrocie parlamentarza w przypadku, jeżeli Gubernator poddać się nie zechce.

Jenerał Moryllo rozpędziwszy z Jenerałem Larochejaquelin zgraie konstytucyjne Palarei i Rosellego Gubernatorów Orensy whroczył do Vigo, gdzie wiele jeszcze znalazł broni. Jenerał Bourk odebrał tę wiadomość dnia 5go, dowiedział się oraz także, że Wilson i Quiroga, którzy się do wspomnionego miasta udali, by sprawić zaburzenie w prowincyi Trix, z rana dnia wspomnionego odplynęli.

By nie dać nieprzyjacielowi czasu do złączenia się pospieszali Jenerałowie Moryllo i Larochejaquelin do Bajonny małego miasta na brzegach morskich, leżącego na samym końcu Gallicyi, któreto miasto równie za-

pewne jak i Vigo żadnego czynić nie będzie oporu, z tamtąd udadzą się do Tuy, i zajmą to miasto. Pochody te, liczne sprawiają zbiegostwo pomiędzy szeregami konstytucjonistów. Brygadzie Jenerała Marguarie, która d. 5. przybyła z Lugo zamysła Jenerał Bourke kazać wyruszyć przez San Martin de Quiroga do Puebla de Sana Bria, a potem udać się ku Orenzie. Przez taki obrót nieprzyjaciel dostanie się między dwa ognie i zmuszony będzie zwrócić się ku Katalonii. To sprawiwszy ma się Jenerał Marguarie udać z 35tym pułkiem do Ferrolu, dokąd pułk ten przeznaczony jest na załogę.

Jenerał Kapitan Starey Kastylji (Karol Odonell) donosi, że 27 rojalistycznych wieśniaków z Villar de Ciervos uderzyło d. 27. Lipca w bliskości tego miasteczka na 42 jeźdźców z pułka Algarbii. Mimo oporu, z którym bronili się ci żołnierze poymano z nich 36 z bronią i z końmi, a 2 zginęło, dowódca ich uciekł z trzema do Portugalii, lecz tam uwięziono go i odesłano do Valladolidu.

Główny dowódzca pierwszego oddziału Marszałek Oudinot.

Rozkaz główny.

»Jego Xiążęca Mość, Wódz naczelny okazuje drugiemu oddziałowi zupełne ukontentowanie ze świetnych powodzeń, które mu we wszystkich potyczkach z nieprzyacielem przysiały, a osobliwie w Lorce dnia 13. Lipca, w Guadalhuertunie d. 25. i w Campillo d. 28. t. m. Woyska wszystkiego rodzaju broni, z których ten oddział się składał dowiodły, że umięją wielką odwagę koirzyć z zupełną karnością. Jego Xiążęca Mość zna gorliwość i wytrwałosc, z którą Oficerowie i żołnierze znosili tak długie i uciążliwe pochody. Życy ich Jenerałem szczęścia do tego, a osobliwie głównemu naczelnikowi Hrabieciu Molitor, który tak pięknie usprawiedliwił zaufanie Króla położone w iego osobie i w talentach.«

»W główny kwaterze w Andujar dnia 3. Sierpnia 1823.«

(podp.) Jenerał Major

»Hrabia Guilleminot.«

»Gwiazdas z d. 18. Sierpnia donosi z Madrytu pod d. 13. Sierpnia: »Królewskie domowe woysko, kirysyery liniowe i gwardya zostaną tu bezwątpienia na załodze, ponieważ konnica nie czyni żadnego pożytku przy obleżeniu miast morskich i owszem jest uciążliwą w okolicy, gdzie nie ma ani wody, ani paszy dla koni. Zapewniają, że Xiążę Infantado wyjedzie do Sewilli. Rejencyia kazała wy-

puścić na wolność tych wszystkich, co nie byli za znaczne występki osadzeni.

»Gwiazda« z d. 19. Sierpnia umieściła jako artykuł dodatkowy następującą przez nadzwyczajnego gońca z wielkięj głównej kwatery odebraną wiadomość: »Kordowa d. 12. Sierpnia: Xiążęcia Angoulême przyymowano tu z niewypowiedzianym zapalem. Nazajutrz odjedzie do Puerto de Santa Maria.«

Taż sama Gazeta z dnia 20. Sierpnia donosi co następuje w dodatku z Puerto de Santa Maria pod d. 10. w. m.: »Windompść o poddaniu się Ballesterosa wielką w Kadyxie wzniesła niespokojność. Exaltowani pogrążeni są w okropnej trwodze i słysząc niezawodnie, że będą czynić z Xiążęciem Angoulême układy. Uważano, że od czasu, iak wiadomość przybyła do Kadyxu, nie strzelano inż więcej z miasta na woysko. Dalej donoszą z Tolozy pod d. 16. Sierpnia: Obłężenie Pamplony rozpoczęte będzie w dzień St. Ludwika.«

Poniżej umieściła »Gwiazda« z Madrytu z dnia 14. Sierpnia: »Dowiedziano się tu rzędownie, że wiadomość o kapitulacyi Ballesterosa doszła d. 9. w. m. do Kadyxu. Przybycie Xiążęcia Angoulême do Puerto de Santa Maria stanie się powodem ważnych zdarzeń. Król inż jest zupełnie wolny w Kadyxie i poniekąd obroną tych, którzy go uciskali. Postępują sobie z nim sposobem pełnym uszanowania, wiele razy wyjeżdża, pomnaża się uniesienie ludu. Wszystkie listy z Sewilli i z Puerto de Santa Maria wspominają o oswobodzeniu Króla, iak o iakim wypadku, który nie zadługo nastąpi.«

»Nareście z Esperaguery (w Katalonii) donosi »Gwiazda« pod d. 14. Sierpnia, co następuje: »Obroty nieprzyaciela ku Seo d'Urgel nie są inż wątpliwe. Milans wyruszył przez Salsonę, celem zaięcia tęg twierdzy. Brygada Tromelina postępuje za nim w odległości iednego dziennego pochodu. Nie mamy żadnej wiadomości od Barona d'Eroles, musiał zapewne udać się z Manrezy za obrotami nieprzyaciela. Marszałek Moncey z dwóchtysięcznym posiłkowym oddziałem spieszy ku Manrezie i będzie działał podług okoliczności. Spodziewamy się, że pochód Milansa te same dla niego będzie miał skutki, co i obroty Myny przeciw Cerdagne.« — Donoszą z Mataro pod d. 15. Sierpnia: Układy względem kapitulacyi Milansa i Llobereggo zdają się bydź zawieszzone. Obadway naczelnicy z woyskiem pod ich sprawą będącém opuścili stanowiska swoje i wyruszyli ku Seo

d'Urgel. Marszałek posłał woysko za niemi i wyszedł z Villafranki dla założenia głównej kwatery w Manrezie. Baron d'Eroles czyni obroty na skrzydłach nieprzyaciela. Władze należące do iego oddziału przybyły do Mataro.«

O stanie rzeczy w Katalonii pisze list z południowej Francyi datowany pod d. 14. Sierpnia: Podług listów z Marsyllii eskadra nasza pod Barceloną powiększona została tak dalece, iż spodziewać się możemy, iż blokada tego portu od strony morskiej ścisley iak dotąd przestrzegana będzie, chociaż z trudnością przychodzi zabronić przystępu małym statkom płynącym wzdłuż brzegów, dokąd nawet mniejsze nasze statki nie mogą się za niemi zapędzać. Lecz właśnie te to same statki dostarczają żywności Barcelonie i związek z twierdzą utrzymują. — Żadne nasze okręty nie krążą teraz pod Tarragoną i dla tego port ten ma ciągle związki z południowemi brzegami Andaluzyi, a z tamtąd dochodzą doniesienia do Barcelony. Jak wiadomo w roku 1822 zniszczone były warownie Tarragony, a Mina miał zamiar na początku terazniejszego woyny nie zostawić w tém mieście żadnego śladu twierdzy. Wszelako w nieiakiej odległości od miasta założono obóz obronny. Wojskowe wypadki atoli i względem tego nowe później poczyniły rozporządzenia. Po wypędzeniu wojsk konstytucyjnych z Tortozy, nakazano, ażeby wznowione były warownie Tarragony, i odtąd pracowano nad tęg z taką czynnością, że warownie tego miasta będące w związku z obronnym obozem odtąd są w stanie dłuższe wytrzymać obłężenie. Tamto przeniesiono wszelkie konstytucyjne składy, a w tey chwili jest Tarragona w samey istocie znakomitęm obronnęm mieyscem. W prawdzie od nieiakiego czasu rozgłoszono wiadomość, że tamtejsze konstytucyjne woysko oświadczyło się za rojalistami, iednak dotąd się to niepotwierdziło. O zapowiedzianem poddaniu się Jenerała Manso, także zachodzą wątpliwości, gdyż tego nie potwierdziło żadne urzędowe doniesienie. Zapewniano w dniach ostatnich, że Jenerałom Milansowi i Lloberze, ażeby się poddali, korzystne czyniono przełożenia, których oni nie odrzucili. Odtąd nie przyszło więcej w Katalonii do nowych rozpraw, odkąd Marszałek linią uważającą po obu brzegach Llobregatu z taką rozwągą porozstawiał. Nie czynią żadnych przygotowań do obłężenia Barcelony i spodziewamy się, że nawet do tego nie

przyjdzie, ponieważ rzeczą jest podobną do prawdy, że zwrot ogólny spraw Hiszpańskich i owe w Katalonii rozstrzygnie. Jednakże przysłało Marszałkowi Moncey nową pocisk.

P r u s s y .

Gazety publiczne donoszą z Berlina pod d. 9. Sierpnia: »Król uznawszy wyrok śmierci wyrzeczony przeciw kupcowi Fonkowi przez przysięgłych w Trewirze za stronnicy, nieprawny i bezzasadny niepotwierdził go i owszem tak Fonka, jak i Hamachera uwolnić kazał. Tak więc sprawa ta tyle ważna w rocznikach prawodawstwa, o której tak często wspomiano, ukończoną została sposobem, jakiego spodziewać się było potrzeba po sprawiedliwości i mądrości naszego Króla. Sąd przysięgłych dał niedawno kilka dowodów zawodności swojej i zapewne nie zadługo zupełnie rozwiązany zostanie. Powszechne zaufanie, ta podstawa, na której się opierał, iż dawno obaloną została i tylko jeszcze niektórzy Francuzcy prawnicy i uczeni wierzą w doskonałość tego zakładu. — Jak wiadomo tutejszy Sąd kasacyjny zawyrokował w sprawie przeciw znajomemu przedrukowaczowi Spitz, ażeby mu przedrukowania tych książek oddane zostały, względem których poddani Pruscy nie mają prawa nakładu. Odtąd Spitz jeszcze otwarciej trudnił się swoim rzemiosłem, ogłosił publicznie, że Sąd kasacyjny pozwolił przedrukowywać, w domach gościnnych Nadreńskich prowincji porobił składy ze swoich przedrukowanych książek i usiłował podobne składy poczynić w całej Monarchii. Nawet mniejsi urzędnicy tak dalece pomagali mu w tym zamiarze, jak dalece prenumerowali na te przedrukowania, lub zbierali przenumeratę. Lecz zniesiono iż to nadużycie, Władze wyższe zakazały swoim podrzednym bawić się podobnym zatrudnieniem, a Ministerium Policji rozporządziło, ażeby w domach gościnnych nie ogłaszano więcej przedrukowań, ani urządzano składów z podobnych książek — Niedawno w Państwie Pruskiem zakazany został tygodnik »Hekates« wydawany przez Millnera. — Tutejsze towarzystwo ogrodnicze zaczęło już wydawać pożądane owoce prac swoich i zostaje pod najlepszą pieczęcią Rządu. I na prowincji zakładają podobne towarzystwa, po których słusznie wiele dobrego spodziewać się można. — W przyszłym miesiącu odbędzie się wielki popis konnicy. —

Dwóch młodych ludzi należących do tajemnego politycznego związku, skazał Sąd krajowy Wrocławski w skutku praw krajowych na sześciomiesięczne więzienie w twierdzy.

R o s s y i a .

Gazety Berlińskie donoszą, co następuje, z Petersburga z d. 5. Sierpnia:

»Dnia onegdajszego odbierała Cesarzowa Matka, jako w dzień swoich imienin, imienin Wielkiej Xiężny Sasko-Weymarskiej i swojej wnuki żywienia Magnatów Państwa i ciała dyplomatycznego. W Peterhofie zakończył się, jak zwyczajnie, i tą razą dzień świetny ten balem maskowym i paradem oświetleniem ogrodu. — Dzisiejszy Numer Gazety: »*Conservateur Impartial*« w artykule z Frankfurtu nad Menem z d. 21. Lipca zawiera, co następuje: »Angielskie, Francuskie i Niemieckie Gazety, wierząc na słowo Gazecie Bremskiej powtórzyły artykuł datowany z Petersburga pod d. 12. Czerwca, który ścierał się do spraw Hiszpańskich i odkrywał sposób, jakim Gabinet Rosyjski uważa wpływ tych spraw na resztę Europy. Ale ponieważ Dzienniki Petersburskie nie publikowały tego artykułu winni jesteśmy wyznać, że on nie ma żadnego urzędowego charakteru, iako chciał twierdzić Dziennik Rozpraw z d. 17. Lipca, od początku do końca jest zmyślny.«

T u r c y i a .

Dostrzegacz Wschodni (*Spectateur Oriental*) zawiera, co następuje pod d. 18tym Lipca: »W naszym ostatnim Numerze podług wiadomości przybyłych z Saloniki wspominaliśmy o klęsce Greków w odnodze Volo. Pożniżej odebraliśmy względem tego wiadomości prosto z Trykery z d. 24. Czerwca. Miasto, którego ludność składa się ze 40,000 dusz, nie było jeszcze w mocy Turków, ale klęska Greków była daleko znaczniejszą, niżeliśmy wnosić sobie mogli pć pierwszych doniesieniach z Tessaloniki. Turcy opanowali przemocą okręga 24 wiosek w okolicy Trykery, a nawet i to miasto wzięli w posiadłość. Pod ich orężem padło 6 do 8000 Greków, na rozkaz Basy Laryssy zabrano w niewolę mnóstwo kobiet i dzieci!! Grecy mogący się przed tem nieszczęściem uchronić, uciekali do Trykery: atoli to miasto już przepelnione mieszkańcami znajdnie się w bardzo przykrem położeniu, chociaż za pomocą warowni swoich długi czas trzymać się zamyśla.«